

**Besluit van PM houdende de opleidings- en erkenningseisen
voor het medisch specialisme revalidatiegeneeskunde***

(Besluit revalidatiegeneeskunde)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van PM

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van PM is mededeling gedaan van de vaststelling van dit besluit.

Hoofdstuk A   **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. revalidatiegeneeskunde: het specialisme dat zich bezig houdt met functionele diagnostiek, prognostiek en behandeling van patiënten met complexe problemen van motoriek of cognitie ten gevolge van een aangeboren dan wel verworven aandoening, met als doel optimale zelfredzaamheid, eigen regievoering en maatschappelijke participatie voor de patiënt;
- b. opleidingscircuit: een combinatie van ten minste één klinisch revalidatiecentrum voor volwassenen, één universitair ziekenhuis en één niet-universitair ziekenhuis die ten behoeve van de opleiding tot revalidatiearts samenwerken;
- c. LOP: het landelijk opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot revalidatiearts voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk B   **De opleiding**

B.1. Specialismegebonden competenties

1. De opleiding is gericht op het bereiken van de door het CGS vastgestelde algemene competenties en specialismegebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialismegebonden competenties zijn vastgelegd in het LOP.

B.2. Structuur van de opleiding

De opleiding bestaat uit de fasen basis, verbreding en verdieping.

B.3. Inhoud van de opleiding

1. Door de hele opleiding heen bekwaamt de aios zich op basisniveau in generieke activiteiten en medisch inhoudelijke thema's als bedoeld in het tweede respectievelijk derde lid.
2. Generieke activiteiten zijn de volgende:
  - a. leiding geven en organiseren;
  - b. actief bijdragen aan de wetenschap; en
  - c. onderwijs & supervisie verzorgen
3. Medisch inhoudelijke thema's zijn de volgende:
  - a. niet-aangeboren hersenletsel;
  - b. myelum en perifere zenuwletsel;
  - c. progressieve neurologische aandoeningen;
  - d. amputatie en prothesiologie;
  - e. aandoeningen van het spierskelet systeem;
  - f. chronische pijn en orgaanaandoeningen;
  - g. aandoeningen bij kinderen, jeugdigen en adolescenten.
4. De basisfase, bedoeld in artikel B.2. omvat de volgende Entrustable Professional Activities (EPA's):
  - a. leveren van zorg op een klinische revalidatieafdeling;
  - b. acute zorg leveren en dienst doen; en
  - c. poliklinisch spreekuur uitvoeren.
5. De verbredingsfase, bedoeld in artikel B.2. is gericht op breed diagnostisch handelen en basistherapeutisch handelen en omvat de volgende EPA's:
  - a. interdisciplinaire revalidatiebehandeling aansturen;
  - b. intercollegiaal consult (ICC) uitvoeren;
  - c. cognitieve functiestoornissen diagnosticeren en behandelen;
  - d. communicatief functioneren diagnosticeren en behandelen;

- e. loopvaardigheden diagnosticeren en behandelen;
  - f. arm-handvaardigheden diagnosticeren en behandelen;
  - g. problemen met liggen, zitten en transfers;
  - h. ontwikkelingsgericht werken; en
  - i. zorg in de chronische fase leveren.
6. De verdiepingfase, bedoeld in artikel B.2, is gericht op een of meer medisch inhoudelijke thema's, op een of meer generieke activiteiten, op het werken in een bepaalde context of op een of meer maatschappelijk relevante thema's als beschreven in het LOP.

B.4. Plaats van de opleiding

De aios volgt de opleiding in tenminste één klinisch revalidatiecentrum voor volwassenen, één universitair ziekenhuis en één niet-universitair ziekenhuis.

B.5. Cursorisch onderwijs

Het cursorisch onderwijs omvat de volgende onderdelen overeenkomstig het LOP:

- a. het landelijk cursorisch onderwijs, georganiseerd door de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen;
- b. het regionale onderwijs, georganiseerd door het opleidingscircuit; en
- c. het lokale onderwijs, georganiseerd door de opleidingsinstelling.

B.6. Plichten aios

De aios houdt in aanvulling op het Kaderbesluit CGS een patiëntenregistratie bij per medisch inhoudelijk thema als bedoeld in artikel B.3, vijfde lid.

Hoofdstuk C De erkenning tot opleidingsinstelling

C.1. Eisen gedeeltelijke opleiding van ten minste één tot ten hoogste drie jaar

1. De instelling die één of meerdere gedeelten van de opleiding van in totaal ten minste één en ten hoogste drie jaar verzorgt, voldoet in aanvulling op het Kaderbesluit CGS aan de volgende eisen:
- a. waarborgt gedurende de volledige werkweek de aanwezigheid van een revalidatiearts;
  - b. gaat een samenwerkingsovereenkomst aan, die in aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet aan de volgende eisen:
    - i. van de samenwerkingsovereenkomst maken ten minste een klinisch revalidatiecentrum voor volwassenen, een universitair ziekenhuis en een niet-universitair ziekenhuis deel uit;
    - ii. in de samenwerkingsovereenkomst is voorzien in een opleidingscircuitcommissie die voldoet aan de volgende eisen:
      - is samengesteld uit de opleiders en ten minste twee aiossen;
      - staat onder voorzitterschap van één van de opleiders;
      - de voorzitter heeft zeggenschap over en is verantwoordelijk voor de samenhang van de verschillende opleidingsonderdelen.
    - iii. de samenwerkingsovereenkomst borgt dat er tijdens de opleiding voldoende exposure is aan aantallen patiënten en diagnosegroepen;
    - iv. in de samenwerkingsovereenkomst is tenminste voorzien in de beschikking over de volgende voorzieningen:
      - faciliteiten voor revalidatiegeneeskundige diagnostiek en behandeling, waaronder fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, psychologie of orthopedagogiek, maatschappelijk werk en verpleegkunde;
      - diensten van een orthopedisch instrumentmaker en een orthopedisch schoentechnicus.
2. Voor de erkenning van een niet-universitair ziekenhuis als opleidingsinstelling gelden in aanvulling op het eerste lid de volgende eisen:
- a. in de instelling is werkzaam ten minste een medisch specialist die als opleider voor één van de medische specialismen interne geneeskunde, heelkunde of neurologie is erkend;

- b. in de instelling zijn werkzaam een chirurg, een internist, een kinderarts, een neuroloog, een orthopedisch chirurg en een radioloog; en
  - c. in de instelling zijn werkzaam of kunnen regelmatig als consulent worden geraadpleegd een cardioloog, een keel- neus- oorarts, een neurochirurg, een klinisch geriater, een oogarts, een plastisch chirurg, een psychiater, een reumatoloog, een specialist ouderengeneeskunde en een uroloog.
3. Voor de erkenning van een revalidatiecentrum als opleidingsinstelling geldt in aanvulling op het eerste lid de eis dat in de instelling regelmatig als consulent kunnen worden geraadpleegd een chirurg, een internist, een klinisch geriater, een neuroloog, een specialist ouderengeneeskunde en een psychiater.

C.2. Eisen gedeeltelijke opleiding tot ten hoogste één jaar

De instelling die één of meerdere gedeelten van de opleiding van in totaal ten hoogste één jaar verzorgt, voldoet

- a. aan de eisen, bedoeld in artikel C.1, eerste lid, onder b;
- b. in geval van een ziekenhuis aan de eisen, bedoeld in artikel C.1, tweede lid;
- c. in geval van een revalidatiecentrum aan de eisen, bedoeld in artikel C.1, derde lid.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Overgangsbepaling

1. Dit besluit is van toepassing op de aios die de opleiding op of na 1 juli 2020 aanvangt.
2. De aios die de opleiding voor 1 juli 2020 is aangevangen past voor 1 januari 2021 in overleg met de opleider diens opleidingsschema en de inhoud van diens opleiding aan dit besluit aan.
3. De besluiten die golden tot 1 juli 2020 blijven van toepassing op de opleidingsinstelling waaraan erkenning is verleend voor 1 juli 2020. De betreffende opleidingsinstelling behoudt diens erkenning totdat deze van rechtswege vervalt, wordt ingetrokken of opnieuw wordt verleend.
4. De erkenning van de opleidingsinstelling bedoeld in het derde lid omvat zowel de bevoegdheid om de aios bedoeld in het eerste lid of tweede lid, op te leiden overeenkomstig dit besluit, als de bevoegdheid om de aios die de opleiding voor 1 juli 2020 is aangevangen op te leiden overeenkomstig het voor 1 juli 2020 geldende Besluit revalidatiegeneeskunde van 12 april 2010.

D.2. Intrekking besluit

Besluit revalidatiegeneeskunde van 12 april 2010 wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de instemming van de minister en van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG bevat tenminste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit wordt op de website van de KNMG geplaatst (www.knmg.nl).

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2020.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3, tweede lid, worden geplaatst, wordt uitgegeven na 1 juli 2020, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 juli 2020.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit revalidatiegeneeskunde.

Utrecht, PM

drs. J.D. Beugelaar,
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn,
secretaris CGS

ONTWERP

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme revalidatiegeneeskunde.

Artikelsgewijs

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Onder a: Een meer gedetailleerde beschrijving van het profiel van de revalidatiegeneeskunde is opgenomen in het landelijk opleidingsplan.

Onder b: Het landelijk opleidingsplan wordt ook wel aangeduid als 'BETER in beweging'.

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CGS is vastgelegd wie een opleidingsplan opstelt en aan welke vereisten een opleidingsplan moet voldoen: het bevat tenminste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties, etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de revalidatiegeneeskunde die voldoet aan het landelijk opleidingsplan, wordt het opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CGS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de geneeskundig specialist, zoals beschreven in het Kaderbesluit CGS en zijn opgenomen in het landelijk opleidingsplan.

Artikel B.2. Structuur van de opleiding

De opleiding tot revalidatiearts is opgebouwd uit drie fasen en bestaat daarnaast uit blokleren en lijnleren. De onderdelen van de opleiding die door middel van blokleren worden onderwezen (in het opleidingsplan stages genoemd), bestaan uit thema-gerelateerde competenties.

Artikel B.5. Cursorisch onderwijs

Het landelijk cursorisch onderwijs is voor de revalidatiegeneeskunde beschreven in het zgn. landelijk scholingsprogramma en is op hoofdlijnen beschreven in het LOP en nader uitgewerkt op de website van de VRA.

Artikel C.1. Eisen gedeeltelijke opleiding van ten minste één tot ten hoogste drie jaar

Eerste lid, onder b, sub i: van belang is dat ten minste een klinisch revalidatiecentrum voor volwassenen, een universitair ziekenhuis en een niet-universitair ziekenhuis onder de samenwerkingsovereenkomst vallen. Dat kan doordat deze drie partijen elk als ondertekenende partij de overeenkomst sluiten. Het kan ook zijn dat een partij twee van de drie settings vertegenwoordigt en er formeel twee partijen zijn die de overeenkomst tekenen.